

Text 11

Nom i cognoms: _____ Data: _____

1 Llegeix aquest text:

A l'Amèrica precolombina existien tres grans civilitzacions de pobles indígenes.

Entre els segles III i X es va viure l'època d'esplendor dels **maies**. Vivien a les selves de Guatemala i parlaven la llengua maia. Aquest poble era molt savi, tenia grans coneixements d'aritmètica i astronomia, i va desenvolupar un sistema d'escriptura amb més de 700 jeroglífics.

Més tard, al segle XV, els **asteques** van crear un enorme imperi que comprenia tot el centre i el sud del que és avui Mèxic. La llengua d'aquest poble era el nàhuatl. Els asteques tenien coneixements astronòmics i van ser grans arquitectes i escultors. En canvi, el seu sistema d'escriptura era força rudimentari.

Un altre gran poble indígena va ser el dels **inques**. L'imperi inca s'estenia a final del segle XV des del sud de Colòmbia fins al centre de Xile. L'idioma oficial de l'imperi era el quítxua. Els inques van destacar en arquitectura ja que van construir grans edificis, calçades i ponts, però no tenien escriptura.

4 Inventa un títol per al text anterior.

4 Completa aquest quadre amb la informació del text.

	Paràgraf 2	Paràgraf 3	Paràgraf 4
Poble indígena	maia	_____	_____
On vivia?	_____ _____	_____ _____	_____ _____
Època d'esplendor	_____ _____	_____ _____	_____ _____
Llengua	_____	_____	_____
Coneixements	_____ _____ _____	_____ _____ _____	_____ _____ _____

Text 12

Nom i cognoms: _____ Data: _____

1 Llegeix aquest text:

Al llarg de la història els metges i els dentistes han proposat diverses solucions per lluitar contra el dolor del pacient i poder fer bé la seva feina.

Els assiris, al segle V aC, adormien el pacient exercint **pressió sobre les caròtides**, unes artèries que reguen el cervell.

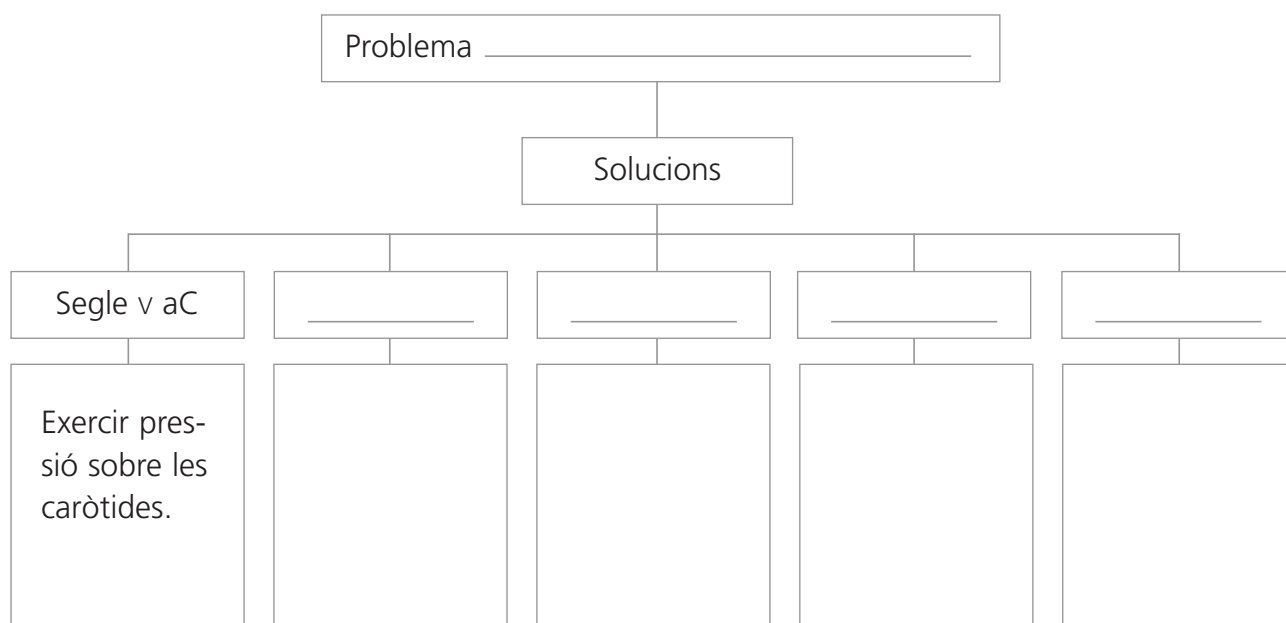
A les acaballes de l'Edat Mitjana, als camps de batalla s'utilitzava com a anestèsic per realitzar operacions un **beuratge** fet amb alcohol i pólvora de fusell.

Al segle XVIII, gràcies als avenços de la medicina, es va descobrir l'efecte d'un **gas**, anomenat protòxid de nitrogen, que tenia efectes anestèsics contra el mal de queixal.

Al segle XIX els metges adormien completament el pacient fent servir **èter** i **cloroform**.

Finalment, avui dia s'apliquen **anestèsics** injectant un analgèsic en la zona que serà afectada en l'operació.

2 Completa l'esquema següent:

4 Escriu un resum a partir de la informació de l'esquema.

Text 13

Nom i cognoms: _____ Data: _____

1 Llegeix aquest text:

Combatre l'explotació infantil és una tasca molt important per la qual tots hem de lluitar. Per aconseguir-ho, les organitzacions que es preocupen de posar fi a aquesta situació injusta proposen tres tipus de mesures:

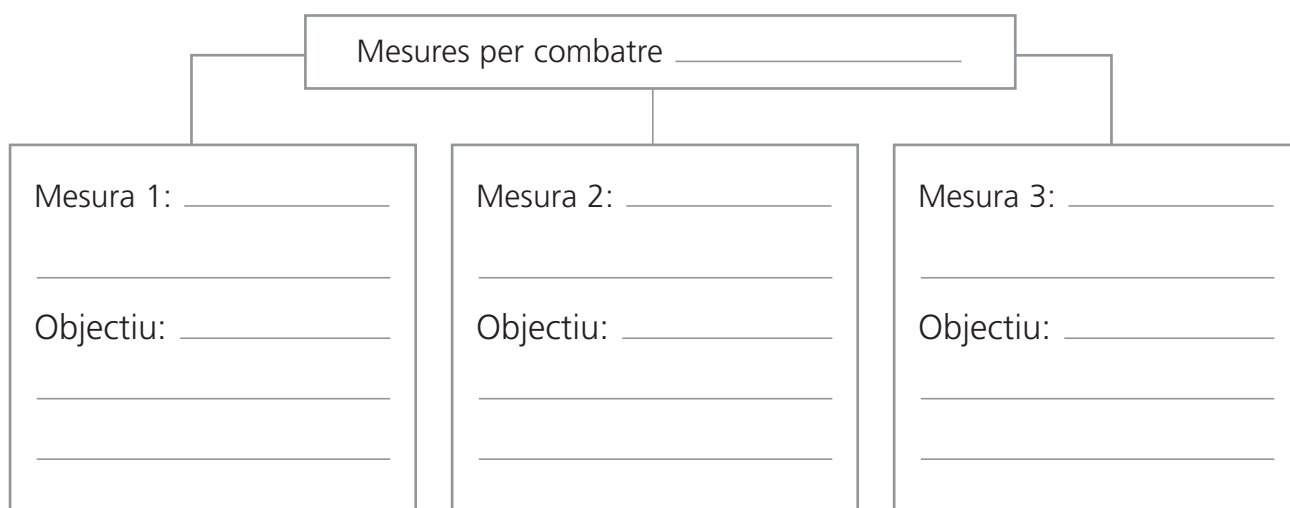
En primer lloc, cal **millorar la legislació** sobre aquest tema, és a dir, fer que a tots els països hi hagi lleis que fixin l'edat mínima d'accés al treball, que estableixin les condicions laborals dels més joves i que castiguin a qui incompleixi aquestes lleis.

En segon lloc, cal **millorar l'ensenyament**. Es tracta d'oferir una educació que més tard ajudi els infants a trobar una feina millor. Només així s'aconseguirà que els nens i les nenes de les famílies més pobres vagin a escola, perquè l'educació serà la garantia d'una ocupació millor en el futur.

En tercer lloc, a molts llocs s'ha optat per **oferir ajudes econòmiques** a les famílies a canvi que els infants no treballin. Així, els nens poden deixar de treballar sense deixar de contribuir al manteniment de la família. En aquests casos, les ajudes no són només en forma de diners, sinó de roba, llibres, aliments, etc.

D'aquesta manera, entre tots aconseguirem que ben aviat al món no hi hagi nens i nenes obligats a treballar abans d'hora.

2 Completa l'esquema següent:

3 Escriu el resum del text utilitzant la informació de l'esquema.

Text 14

Nom i cognoms: _____ Data: _____

1 Llegeix aquest text:

La **Fundació ONCE** es va crear l'any 1988 per promocionar la integració de totes les persones amb alguna discapacitat. Des de l'any en què es va instituir, la Fundació ha dedicat més de 420.000 euros a aquest objectiu.

Hi ha diverses organitzacions nacionals que formen part d'aquesta Fundació: la **COCEMFE**, que treballa amb minusvàlids físics; la **FEAPS**, una organització de suport a deficients mentals; i també la **CNSE** i la **FIAPAS**, totes dues dedicades a les persones sordes.

Alguns dels camps de treball de la Fundació ONCE són:

- La **integració** professional de persones amb discapacitat.
- La promoció de la **vida autònoma**.
- La **supressió de barreres** de tota mena.
- La **cooperació** amb entitats públiques i privades que comparteixen interessos afins.

2 Completa la fitxa següent:

Nom de l'organització:	_____
Data de fundació:	_____
Objectius:	_____
Organitzacions participants:	_____

3 Relaciona cada sigla amb el seu significat.

COCEMFE	•	• Federació Espanyola d'Associacions de Pares i Amics dels Sords
CNSE	•	• Confederació Coordinadora Estatal de Minusvàlids Físics d'Espanya
FIAPAS	•	• Confederació Nacional de Sords d'Espanya

4 Escriu el resum del text utilitzant la informació anterior.

Text 15

Nom i cognoms: _____ Data: _____

1 Llegeix aquest text:

L'organització **Mans Unides** considera molt important que tothom conegui la realitat dels països en vies de desenvolupament per poder col·laborar-hi. D'aquesta manera participem dels seus problemes i potser així algun dia farem desaparèixer la misèria i la fam.

És per això que el **Departament d'Educació** de Mans Unides facilita els recursos següents a pares, professors i alumnes:

- Participació en les **activitats pedagògiques** que les escoles, les parròquies i les entitats culturals vulguin realitzar en el camp de l'educació per al desenvolupament.
- Producció i distribució de **material didàctic**, fotografies, vídeos, pòsters...
- Accés als **recursos** i les **activitats** de Mans Unides a través d'Internet (www.mansunides.org).
- Coneixement directe de la **realitat dels països en vies de desenvolupament** i del seu esforç per sortir de la marginació.

Coneix els països en vies de desenvolupament. Només així podràs contribuir a posar remei a la situació en què es troben.

3 De què tracta el text? Expressa-ho en una única oració.

3 Completa l'esquema següent:

